

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-138

12 KASIM DÜNYA ZATÜRRE GÜNÜ

Zatürre: Çocukların *unutulmuş (!)* ölüm nedeni¹

Sık görülen alt solunum yollarının iltihaplanması ile karakterize iltihabi bir hastalık olan zatürre nedeniyle tüm dünyada 2015 yılında 900 bin üzerinde çocuk yaşamını kaybetmiştir. Özellikle beş yaş altı ölümlerin en önemli nedenleri arasında yer almaktadır. Beş yaş altı ölümlerin %16'sı zatürre nedenlidir. Bu olguların %3 kadarı yenidoğan döneminde meydana gelmektedir.² Yapılan çalışmalarda Amerika Birleşik Devletleri'nde hastaneye yatan hastaların %10-15'i³, Japonya'da ise %16,9'unun zatürre nedeni olduğu gösterilmiştir.⁴ İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri'nde ölüm nedenleri arasında altıncı sırayı; enfeksiyonlara bağlı ölümler arasında ise birinci sırayı almaktadır.⁵

Türkiye'de Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan Hastalık Yüklü Çalışmasında son iki ay içerisinde hekim tanısı konulmuş ilk 20 hastalık arasında zatürre %1,15 sıklık ile 15. sırada yer almıştır.⁶ Ölüm nedenleri arasında ise %4,2 sıklık ile beşinci sırada yer almaktadır.⁴

Zatürre neden önemli bir halk sağlığı sorunudur?

- ✓ Zatürre toplumlarda **sık görülen** (en yaygın olarak yoksul kırsal topluluklarda görülen),
- ✓ **Erken tanı** ve doğru tedavi ile çoğu zaman geride herhangi bir iz bırakmadan iyileşen,⁷
- ✓ Özellikle **incinebilir gruplar** olan bebek ve çocuklar, vücut direnci düşük olan hastalar, süregelen hastalığı olanlar ve yaşlılarda daha ağır seyreden,⁸
- ✓ Tüm dünyada hekime başvuruların, tedavi giderlerinin, **iş-okul günü kayıplarının** ve ölümlerin önemli bir kısmından sorumlu, yaşla birlikte görülme sıklığı artan⁴ **önlenilebilir** bir hastalıktır.

Risk faktörleri nelerdir?⁹

- ✓ Kapalı ortam hava kirliliği
- ✓ Kalabalık evde yaşamak
- ✓ Ebeveynin sigara içmesi

¹ [İnternet] http://www.who.int/maternal_child_adolescent/documents/9280640489/en/. Erişim:12.11.2016.

² [İnternet] <http://66.147.244.158/~worldpne/learn/>. Erişim: 10.11.2016.

³ Longo DL. Community acquired pneumonia. N Eng J Med 2014;371: 1619-28.

⁴ Morimoto K, Suzuki J, Ishifuji T, Yaegashi M, Asoh N, Hamashie N. The burden and etiology of community onset pneumonia in the aging Japanese population: a multicenter prospective study. PloS One 2015;10: e0122247.

⁵ [İnternet] <http://www.toraks.org.tr/halk/Page.aspx?d=13>. Erişim:9.11.2016.

⁶ Ünüvar NM, S. Yardım, N. Türkiye Hastalık Yüklü Çalışması Ankara: Aydoğdu Ofset Matbaacılık San. ve Tic.Ltd.Şti; 2006. 1-56 p.

⁷ [İnternet] <http://stoppneumonia.org/issues/>. Erişim:7.11.2016.

⁸ [İnternet] <http://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/pneumonia/basics/definition/con-20020032>. Erişim:28.10.2016.

⁹ [İnternet] <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs331/en/>. Erişim:12.11.2016.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-138

Dünya zatürre günü

Dünya Zatürre Günü 2009 yılında 100'den fazla bileşenin katılımıyla gerçekleşen çocukta zatürreye karşı küresel koalisyon adı altında bir toplantıyla başlamıştır ve her yıl 12 Kasım günü Dünya Zatürre Günü olarak belirlenmiştir. Bu günün temel amacı bireylerin zatürreye karşı bilinçlenmesini sağlamak ve farkındalığını artırmak hedeflenmektedir. Bu doğrultuda;¹⁰

- ✓ Özellikle beş yaş altı çocukların ölümüyle sonuçlanan zatürre hastalığı konusunda farkındalığı artırmak
- ✓ Zatürreye karşı korunma, hastalığın önlenmesi ve tedavisini yapmak
- ✓ Zatürreyle mücadelede etkin rol almak başlıca amaçlar arasındadır.

Halk sağlığı bakış açısıyla öneriler ^{8,11}

Toplumda gelişen zatürre ve zatürreye bağlı ölümlerin azaltılması amacıyla aşağıda bazı öneriler yer almıştır:

- ✓ Zatürreye neden olabilecek kronik hastalıkların kontrol altına alınması,
- ✓ Hijyen kurallarına uyulması,
- ✓ Vücut direncinin korunması için yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması,
- ✓ Bebeklere doğum sonrasında başlayarak ilk 6 aya kadar sadece anne sütü verilmesi,
- ✓ Zatürre etkeni olan mikroplara karşı önerilen aşuların yapılması (pnömokok ve yıllık influenza aşuları),
- ✓ Sigara içilmemesi, sigara dumanından pasif etkilenimin önlenmesi

Zatürre dünya genelinde önlenebilir hastalıklar arasında ilk sırada yer alan ve halen

“HER 20 SANİYEDE BİR ÇOCUĞUN ÖLMEME DEVAM ETTİĞİ”

bir hastalıktır.⁸

Dünya Sağlık Örgütü ayrıca farkındalığın artması amacıyla zatürrenin önemli bir nedeni olan hava kirliliğinin azaltılması konusuna <http://breathelife2030.org/> sitesinde dikkat çekmektedir.

¹⁰ [İnternet] <http://www.who.int/life-course/news/events/world-pneumonia-day-2016/en/>. Erişim:9.11.2016.

¹¹ [İnternet] <http://www.toraks.org.tr/halk/Page.aspx?d=13>. Erişim:9.11.2016.